

Nasjonal deleksamen i rettsanvendelse for master i barnevern og master i barnevernsfaglig arbeid

BOKMÅL

Dato: 06.12.2023

Eksamenstid: 9:00-13:00

Hjelpemiddel: Lovdata Pro

Oppgi bare kandidatnummer, og ikke andre identitetsmarkører, slik som emnekode eller institusjonstilhørighet, i besvarelsen.

Eksamensoppgave høsten 2023

Pål Ås er 14 år, og elev i 9. klassetrinn på Lillevik skole. Han bor sammen med to yngre søsken, faren Peder Ås og hans samboer. Annenhver helg er Pål og søsknene hos moren, Line Li, som bor i nabobyen Storevik.

Barnevernstjenesten i Lillevik kommune har nylig mottatt en bekymringsmelding fra Lillevik ungdomsskole angående Pål. Av meldingen fremgår det at Pål i løpet av det siste året har hatt store endringer i sin atferd, og at disse har vist seg gjennom kraftige og tilsynelatende umotiverte sinneutbrudd mot lærere og medelever. I tillegg opplyser skolen om et økende, udokumentert skolefravær, at han har forlatt samtaletimer med klasselærer i frustrasjon, og at medelever i økende grad unngår å være sammen med ham på grunn av uforutsigbar atferd. Meldingen beskriver at Pål blir stadig mer isolert fra de andre elevene. Medelever har fortalt lærere at Pål ikke er sammen med dem på fritida, men heller er sammen med eldre ungdommer som er falt ut av videregående skole. Skolen beskriver også at Påls humør og faglige mestring har gått i negativ retning. Han virker nedfor og «fjern», og kan sovne i timene.

Barnevernstjenesten har iverksatt undersøkelse på bakgrunn av meldingen, og har gjennomført samtaler med Peder og Line og deretter med Pål. Begge foreldrene gir uttrykk for stor bekymring for Pål, fordi problemene har forverret seg de siste par månedene. De er redde for at han ikke skal klare skolegangen, at han vil bli venneløs, og at han skal begynne å ruse seg og bli involvert i lovbrudd. Peder beskriver Pål som en oppvakt gutt, som fram til det siste året har likt skolen og hatt venner. Det siste året har Pål endret seg mye; blitt mer innesluttet, lat og aggressiv. Line beskriver også Pål som mer aggressiv, men mener at det henger mye sammen med pubertet og skoletretthet. Barnevernstjenesten informerer om muligheten for hjelp fra dem, men foreldrene ønsker ikke videre involvering fra barnevernet.

Pål virker i enesamtale med barnevernstjenesten lite interessert i bekymringen rundt atferdsendringene hans. Han gjentar flere ganger i samtalen at «jeg bryr meg ikke», og sier at han ikke ønsker at noen skal blande seg inn i hans liv. Grunnen til hans sinneutbrudd på skolen er de dumme lærerne, som bare er opptatt av å hjelpe de flinkeste i klassen. De eldre ungdommene er mye bedre å være sammen med enn de barnslige guttene i klassen. På spørsmål om rusbruk innrømmer han at han tar noen øl iblant, og at han har prøvd å røyke cannabis et par ganger, men at han bare har fått vondt i hodet og har kastet opp av det. Når det gjelder forholdet til foreldrene, blir han taus og ser ned i bordet.

Den påfølgende helgen mottar barnevernstjenesten i Lillevik melding fra politiet i Storevik som har funnet Pål svært ruset og medtatt på en fest i en privatbolig. På festen var flere eldre ungdommer og noen voksne personer som er kjent av politiet fra før. Barnevernstjenesten prøver umiddelbart å ringe begge foreldrene, men får ikke kontakt med noen av dem. Pål gir beskjed til politiet at han ikke vil tilbake til noen av foreldrene, for «det blir bare bråk og alt blir min skyld uansett». Barnevernsleder treffer deretter akuttvedtak etter barnevernsløven § 4-4 og plasserer Pål i en barnevernsinstitusjon i Storevik. Dagen etter ringer barnevernstjenestens leder til Line og informerer om at Pål er plassert i barnevernsinstitusjon etter barnevernsløven § 4-4. Line blir fortvilet og sint, og påstår at akuttvedtaket er et ulovlig tiltak.

Et par dager senere ringer Peder til barnevernstjenestens leder og forteller at kontaktpersonen deres tidligere var kollega med Peders bror Lars, som også er sosialarbeider. Peder husker at Lars flere ganger har snakket om den faglige konflikten han hadde med sin tidligere kollega. Det endte med at Lars sluttet i jobben for to år siden. Da Peder nevner navnet på kontaktpersonen i barnevernstjenesten til Lars, forteller Lars mer om denne arbeidskonflikten, og sier at denne kontaktpersonen «absolutt ikke er til å stole på». Peder påstår derfor at kontaktpersonen er inhabil. Barnevernslederen påstår at det ikke er tilfelle.

Etter en uke konkluderer barnevernstjenesten med at akutt plasseringen skal avsluttes, og Pål drar hjem til foreldrene. Barnevernstjenesten fastholder imidlertid at de fortsatt er bekymret for Pål, og tilbyr oppfølging i form av samtaler med Pål og med foreldrene. I møte hos barnevernstjenesten dagen etter, deltar Pål sammen med foreldrene. Etter diskusjon om situasjonen og bekymringene rundt Pål, forteller kontaktpersonen i barnevernstjenesten at de ønsker å iverksette foreldrestøttende hjelpetiltak for å styrke kommunikasjonen og samspillet mellom foreldrene og Pål. Formålet er å unngå at adferdsproblemene blir mer alvorlige. Begge foreldre er positivt innstilt til dette forslaget. Pål motsetter seg derimot et slikt tiltak. Han påstår at «barnevernet ikke har lov til det når jeg selv ikke er enig i det», noe barnevernsleder tilbakeviser. Kontaktpersonen forklarer at barneverns- og helsenemnda har myndighet til å fatte vedtak om dette.

Drøft og avgjør de rettslige spørsmålene som følger av påstandene som er reist i oppgaven.